

Framtidig organisering av Region Namdal

Region Namdals formål

Region Namdal (RN) er et politisk samarbeid mellom de 13 namdalskommunene på ordførernivå. Det hele startet med intensjon om, og har etter hvert utviklet seg til et viktig strategisk/politisk samarbeid.

Region Namdal arbeider for at Namdalen skal være et godt sted å leve, en attraktiv region for næringsliv og en attraktiv region å besøke.

Region Namdal er et konsensusorgan – som bare fremmer saker alle ordførere kan stå bak.

Bakgrunn

Region Namdal har siden oppstart 2008/2009 vært et forum for ordførerne i Namdalen. I starten 14 kommuner – redusert til 13 etter at Snåsa vedtok å gå ut av Indre Namdal-samarbeidet og vende seg sørover.

Ordførerne i Bindal og Osen har dessuten vært deltakere i forumet med observatørstatus. Dessuten deltar Nord-Trøndelag fylkeskommune og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som observatører i forumet samt sekretariatslederne i regionrådene.

Rådmennene har ikke vært faste deltakere, men rådmann i vertskapskommunen er som regel blitt invitert i forbindelse med at møtene har rullert mellom kommunene.

Sekretariat har siden 2012 (?) blitt ivaretatt av Midtre Namdal samkommune ved frikjøp av 20 % stillingsressurs av administrasjonssjef Tor Brenne som sekretær. Fra sommeren 2013 har Region Namdal hatt 100 prosent stilling som prosjektleder (Susanne Bratli august 2013-desember 2015, Ragnar Prestvik fra 1. januar 2016).

Region Namdal har finansiert sin virksomhet gjennom deltakeravgifter fra kommunene – pluss prosjektmidler. Fra 2013-2015 fortrinnsvis med tilskudd fra Nord-Trøndelag fylkeskommune og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Hovedprosjekter har vært infrastrukturprogrammet (2013-2015), deretter Namdalen i lag (2015 – dd) I juli 2015 ble Region Namdal en av 37 deltakere i Byregionprogrammet i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I samråd med tilskuddsyterne er Namdalen i lag og Byregionprosjektet er sammenslått til ett prosjekt (Byregionprogrammet Namdalen i lag) og tilskuddene fra NTFK og FMNT forskjøvet slik at prosjektperioden er forlenget til 31/12-2018. Byregionprogrammet skal avsluttes til 1. juli 2017.

Erfaringer

Region Namdal har blitt en god arena for politisk samhandling og drøftinger om politiske spørsmål i Namdalen. Samtidig har Region Namdal blitt en pådriver i regionale spørsmål med spesiell betydning for Namdalen som distrikt og derigjennom blitt mer synlig i samfunnsdebatten.

I tillegg har Region Namdal tatt rollen med å initiere og utvikle fellesprosjekter på flere områder (Bolystprosjektet Hoga Heim, Infrastruktur, Visit Namdalen, Skogpådriverprosjektet, Næringshage for flykninger, byregionprosjektet mm).

Region Namdal er i sin nåværende form ikke – og skal ikke være – et forvaltningsnivå med definerte offentlige oppgaver. Derfor er Region Namdal heller ikke operativt – men kun prosjektbasert- og finansiert ut over grunnfinansieringa fra kommunene for å drifte organet (møter, sekretariat mm).

Behov for endring

Etter hvert som Region Namdal er blitt en mer tydelig prosjektorganisasjon med flere definerte delprosjekter, har arbeidsform og aktivitet endret karakter.

Region Namdal skal være en tydelig strategisk/politisk aktør med regionalt perspektiv som også gir uttalelser i politiske spørsmål/saker som angår Namdalen.

Rådmennene:

Delprosjektene i Region Namdal kan berøre kommunale oppgaver uten at dette innebærer at Region Namdal har – eller bør ha – en operativ rolle. Slike saker/prosjekter betinger forankring i kommunene, noen ganger i form av vedtak – og ordførerne trenger ryggdekning i sine kommuner i større grad.

Her kommer også behovet for at rådmennene involveres i saker som berører kommunal drift/ansvar.

Økt ambisjonsnivå for Region Namdal krever også et større og mer velsmurt apparat der rådmannskompetansen- og ressursen kan bidra. Så er det selvsagt en vurdering om sterkere involvering av rådmenn vil øke det interne fokuset (på saksbehandling og administrasjon) og dermed svekke den politiske slagkraften som åpenbart er til stede i et rendyrket politisk samarbeidsorgan.

I en del av sakene der ordførerne har uttalt seg samlet om politiske spørsmål, har også kommunene enkeltvis uttalt seg i de samme sakene. Noen ganger helt i samsvar med fellesuttalelsene fra ordførerne – i andre tilfeller med ulike synspunkter (ikke nødvendigvis avvikende).

I prosjekter og saker som berører eller påvirker kommunalt ansvar/drift vil det være nødvendig å ha kommunale vedtak som sikrer eierskap og forankring og avklarer roller.

Dette kan selvsagt løses ved at alle saker som krever eierskap og forankring, fremmes for alle 13 kommuner med parallelle vedtak.

Men det kan også løses gjennom involvering av rådmennene i Region Namdal – og dermed sikre eierskap og forankring i kommunal administrativ organisasjon.

Regionråd

I lys av kommunereformen og av endringer i samarbeidsformene kommunene imellom, har det fra flere vært foreslått at Region Namdal kan være det framtidige regionrådet for hele Namdalen.

Snåsa kommune har gått ut av Indre Namdal-samarbeidet, og Høylandet har vært med i forhandlingene om innlemming i en større kommune sammen med kommunene i Midtre Namdal. For tida er sekretariatet for Indre Namdal regionråd betjent på timebasis – ikke gjennom fast ansettelse. Kommunene i Indre Namdal har uttrykt at et felles regionråd for Namdalen kan være aktuelt/ønskelig.

Kommunene i Midtre Namdal har ikke hatt regionråd ettersom de har vært organisert som samkommune siden 2009. Denne ordninga vil falle bort senest 1/1-2020 uansett hvilket utfall det blir av kommunereformen. Og kommunene i Midtre Namdal (uansett hvor mange det blir) har behov for regionalt samarbeidsorgan.

Flatanger har stått utenom samkommunen og har ikke deltatt i regionråd.

Kommunene i Ytre Namdal (Vikna, Nærøy, Leka) utgjør regionrådet Kystgruppen. Her er det eget sekretariat, utleid fra Nord-Trøndelag fylkeskommune (YNVS). Det pågår forhandlinger om kommunesammenslåing mellom Nærøy og Vikna, mens Leka fortsatt ønsker å være selvstendig. Dette *kan* innebære at regionrådet blir redusert fra 3 til 2 deltakende kommuner.

Det har også skjedd andre organisatoriske endringer som påvirker arbeidet gjennom etableringa av NYN (Nyskaping og utvikling i Ytre Namdal) som nå er etablert permanent som IKS etter en prosjektperiode under navnet Næring i Ytre Namdal IKS (NYN). NYN skal ivareta arbeid med og oppfølging av felles strategisk næringsplan for regionen. Det er besluttet at sekretariat for Kystgruppen skal ligge i NYN.

Dessuten har næringsforeningene i Nærøy og Vikna slått seg sammen til Namdalskysten næringsforening.

Felles regionråd?

Tida er kanskje moden også for kommunene i Ytre Namdal å vurdere et felles regionråd i Namdalen?

I prosjektsøknaden til Namdalen i lag (høsten 2014), er dette også formulert slik:

Det er naturlig å se for seg at Region Namdal vil kunne være det framtidige regionsamarbeidet i Namdal. Kommunereformen peker i retning av at det vil være færre enn dagens 13 kommuner igjen i Namdalen i 2018 eller 2020. Det betyr også at det kan bli færre regionsamarbeid enn dagens 2 regionråd og samkommunen. Også diskusjonen om de to trøndelagsfylkene skal slå seg sammen er et viktig bakteppe. I et samlet «Stor-Trøndelag» vil det uansett være viktig at Namdalen står sammen og arbeider for felles interesser.

Et formelt regionråd er et samarbeid etter kommunelovens § 27. Dette gir regionrådet både en formalisert og operativ funksjon. Et regionråd kan ikke ta over lovpålagte oppgaver fra kommunene. Dette er det nå kun mulig å løse gjennom vertskommuneavtaler etter kommunelovens kap 5 A. Et felles regionråd vil dermed ikke kunne erstatte f.eks. samkommunen.

Sammenslåinga til ett Trøndelag innebærer en stor geografisk region med et betydelig folketall, som vil gjøre det enda mer nødvendig å stå fram med en stemme – ikke bare i forhold til nasjonale myndigheter, men også mot de regionale. Erfaringene fra de siste par årene har lært oss at namdalsk enighet gir oss en sterk stemme som det er vanskelig å overse.

Et samlet Trøndelag vil gi et sterkt tyngdepunkt i aksene Trondheim-Steinkjer. Det kan bli vanskeligere å nå fram med namdalske saker og synspunkter, så det å snakke med en stemme fra Namdalen kan bli enda viktigere. Samtidig kan det gi nye muligheter for alliansebygging med andre distriktsregioner, fortrinnsvis i Sør-Trøndelag, for å fremme felles distriktsstandpunkter i den nye regionen.

Det synes fornuftig å bruke framdriftsplanen fra kommune- og regionreformen som utgangspunkt for endring i den regionale organiseringa i Namdalen. Det vil bli sammenfall mellom flere organisatoriske

endringer som gjør det naturlig å omdanne Region Namdal til å bli fast regionråd for alle kommunene fra 1/1-2020.

Fra prosjekt til fast organ

Overgangen fra prosjektorganisasjon til fast organ med faste oppgaver kan skje gradvis i perioden fram til nytt, stort regionråd etableres.

Noen fakta og kjensgjerninger:

- Trøndelag blir en felles region fra 1/1-2018.
- For de kommunene som eventuelt slår seg sammen, vil stadfesting skje i Stortinget høsten 2017 – og etablering av fellesnemnder som skal arbeide fram mot oppstarten av nye kommuner, vil skje samme høst.
- Region Namdal driver prosjekter som er finansiert fram til utgangen av 2018.
- Kommunereformen, med eventuelle sammenslåing av kommuner og avvikling av samkommunen, vil ha virkning fra 1/1-2020. Ved kommunevalget i 2019 vil det bli valgt representanter til kommunestyrene i de nye kommunene. Sekretariatet for Midtre Namdal samkommune vil bli lagt ned.
- Uansett endringer i kommunestruktur, vil Region Namdal omfatte samme geografiske område etter kommunereformen.

Mulig framtidig organisering:

1. Region Namdals framtidige rolle/organisering

- a) Regionrådene oppløses i sin nåværende form og Region Namdal etableres som ett, felles regionråd for alle kommuner i Namdalen senest fra 1/1-2020.
- b) Det lages egne vedtekter for dette forumet. Det kan bestå av 1-2 folkevalgte pluss rådmann fra hver kommune og får en definert portefølje i tråd med de oppgavene regionrådene tradisjonelt har hatt (næringsfond, nærings- og regional utvikling mm)
- c) Det etableres et sekretariat som betjener regionrådet med saksbehandling og ordinære sekretariatstjenester.
- d) Region Namdal viderefører i tillegg sin rolle som strategisk/politisk samhandlingsarena med bare ordførere som deltakere.

2. Rådmennenes rolle/involvering:

Rådmennene blir fra det tidspunktet dette er naturlig, involvert i arbeidet i Region Namdal. Dette kan gjøres på ulike måter:

- a) Rådmennene får observasjonsstatus og deltar i møtene uten forslags- og stemmerett.
- b) Rådmennene deltar i deler av (relevante temaer) fellessamlingene (Region Namdal-møtene)
- c) Rådmennene velger 4 (?) representanter som inngår med fulle rettigheter – og deltar (fordeles) i komiteer og fellesmøter.
- d) Rådmennene oppretter eventuelt eget rådmannsforum parallelt.
- e) Rådmennene deltar på samme vilkår som ordførerne både i plenum og komiteer.

VEDTAK I ARBEIDSUTVALGET 20. MAI 2016:

Arbeidsutvalget støtter innholdet og betraktningene i notatet. Det settes inn et nytt punkt 3 i «mulig framtidig organisering» om at det må settes ned ei arbeidsgruppe som arbeider videre med spørsmålet. Rådmennene må være representert i arbeidsgruppa.

Nytt punkt 3 (forslag fra prosjektleder)

3. Arbeidsgruppe

- a) Region Namdal oppretter ei arbeidsgruppe som skal arbeide med og komme med en anbefaling om framtidig organisering av, og oppgaver/funksjon for Region Namdal, herunder om Region Namdal skal være regionråd for hele Namdalen. Arbeidsgruppa skal også foreslå framdrift i prosessen.
- b) Frist for arbeidsgruppa å anbefale organisering og framdrift: 15. oktober 2016.
- c) Følgende velges som medlemmer i arbeidsgruppa:
 - Ordfører fra Ytre Namdal:
 - Ordfører fra Midtre Namdal:
 - Ordfører fra Indre Namdal:
 - Rådmann:
 - Prosjektleder Ragnar Prestvik er sekretær for gruppa.

(regionene og rådmennene bes drøfte kandidater fram til møtet)

Namsos, 12. mai 2016
(oppdatert 26. mai 2016)

Ragnar Prestvik/prosjektleder